10. Sınıf Tarih 1. Dönem 1. Yazılı Soruları

2026-2027 · Senaryo 1

7 soru, 100 puan, süre 40 dakika. MEB konu-soru dağılım tablosuna göre hazırlanmış örnek ortak yazılı · tarihvakti.com

Adı Soyadı: _____ Sınıf: _____ No: _____ Puan: _____

Soruların hepsi açık uçludur. Cevabınızı kendi cümlelerinizle yazın; gerekçe isteyen sorularda gerekçenizi mutlaka belirtin. Puanlar soruların yanında yazılıdır.

Soru 1 (15 puan · TAR.10.1.1)

Dandanakan Savaşı'nın (1040) Türk tarihinin seyrine iki etkisini yazınız.

Soru 2 (15 puan · TAR.10.1.1)

Malazgirt (1071) ve Miryokefalon (1176) savaşlarını Anadolu'nun Türk yurdu hâline gelmesi sürecindeki etkileri bakımından karşılaştırınız.

Soru 3 (15 puan · TAR.10.1.1)

Kösedağ Savaşı'nın (1243) Anadolu'nun siyasi yapısına etkilerini açıklayınız.

Soru 4 (15 puan · TAR.10.1.2)

> *İslamiyet öncesinde görülen "ülke, hükümdar ailesinin ortak malıdır" anlayışı Büyük Selçuklu Devleti'nde de devam etmiştir.*

Bu anlayışın Büyük Selçuklu Devleti'ndeki bir sonucunu yazınız. Bu durum değişim mi süreklilik mi örneğidir? Gerekçesiyle belirtiniz.

Soru 5 (15 puan · TAR.10.1.2)

Selçuklularda uygulanan ikta sisteminin devlet yönetimine ve orduya iki katkısını yazınız. İkta sistemi hangi yönüyle bir değişim örneğidir?

Soru 6 (15 puan · TAR.10.1.3)

Türkiye Selçuklu Devleti, ticaret yolları üzerine kervansaraylar yaptırdı. Yolda malı zarar gören tüccarın zararını devlet karşıladı. Antalya, Alanya ve Sinop limanları alındıktan sonra Kayseri yakınlarındaki Yabanlu Pazarı uluslararası bir fuara dönüştü.

Devletin ticarete verdiği bu desteğin şehirleşmeye etkisini bir örnekle açıklayınız.

Soru 7 (10 puan · TAR.10.1.3)

Ahilik teşkilatının Anadolu'daki sosyal ve ekonomik hayata iki katkısını yazınız.

Cevap Anahtarı ve Puanlama

1. soru (15 puan): Büyük Selçuklu Devleti kuruldu ve Horasan'a hâkim oldu. Gazneliler batıya ilerleyemeyip Hindistan'a yöneldi; Selçuklular İslam dünyasının liderliğine uzanan yola girdi.

Puanlama: Her doğru etki 7,5 puan.

2. soru (15 puan): Malazgirt, Anadolu'nun kapılarını Türklere açtı; Türkmenler Anadolu'ya yerleşmeye ve ilk beylikler kurulmaya başladı. Miryokefalon ise Bizans'ın Anadolu'yu Türklerden geri alma ümidini sona erdirdi; Anadolu'nun Türk yurdu olduğu kesinleşti, Bizans savunmaya çekildi.

Puanlama: Malazgirt'in etkisi 7 puan, Miryokefalon'un etkisi 8 puan.

3. soru (15 puan): Türkiye Selçukluları Moğol (İlhanlı) hâkimiyetine girdi, merkezî otorite zayıfladı ve devlet dağılma sürecine girdi. Anadolu'da İkinci Beylikler Dönemi başladı; bu ortam Osmanlı Beyliği'nin kuruluşuna zemin hazırladı.

Puanlama: İki doğru etki için tam puan, tek etki için 8 puan.

4. soru (15 puan): Hanedan üyeleri (melikler) arasında taht kavgaları yaşandı; bu kavgalar devletin zayıflamasına ve parçalanmasına yol açtı. Bu bir süreklilik örneğidir, çünkü İslamiyet öncesi Türk devlet anlayışı İslami dönemde de sürmüştür.

Puanlama: Sonuç 8 puan, süreklilik ve gerekçesi 7 puan.

5. soru (15 puan): Devlet hazineden para harcamadan büyük bir atlı ordu besledi; topraklar boş kalmadı, üretim sürdü; merkezî otorite taşrada temsil edildi. İkta, İslam devletlerinde görülen bir uygulamanın Selçuklularda (özellikle Nizamülmülk döneminde) askerî ve mali bir sistem hâline getirilmesidir; bu yönüyle yeni bir kurumdur.

Puanlama: Her katkı 5 puan, değişim açıklaması 5 puan.

6. soru (15 puan): Ticaret yolları güvenli hâle gelince yollar üzerindeki şehirler büyüdü, nüfus ve üretim arttı. Örneğin Konya, Kayseri ve Sivas kervan yolları üzerinde önemli ticaret ve sanat merkezleri oldu; liman şehirleri de ticaretle canlandı.

Puanlama: Etkinin açıklanması 8 puan, doğru örnek 7 puan.

7. soru (10 puan): Esnaf ve zanaatkârları örgütleyerek üretimin kalitesini ve fiyatları denetledi; çırak-kalfa-usta düzeniyle mesleki eğitim verdi; ahlaki değerleri yaşattı; Türkmenlerin şehirlere yerleşip zanaat sahibi olmasını kolaylaştırdı.

Puanlama: Her doğru katkı 5 puan.

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru ifadeler de kabul edilir; öğretmeniniz cevabınızı dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirir.